

Forord

Det er hyggelig å kunne presentere Årbok nr. 22. Innholdet er som vanlig variert, fra banebrytende forskning om orgler til personlige minner fra oppveksten, begge deler er svært viktig stoff og kaster interessant lys over Nord-Østerdalens kulturhistorie. Dessuten er det viktig å ha bidragsyttere med ulik bakgrunn.

Årets årbok preges av at det i løpet av året har vært mange viktige jubileer. 850 års jubileet for Hamar bispedømme, gjør det naturlig å se litt på Nord-Østerdalens plassering i kirkelig sammenheng, sentralt plassert som vi er mellom Nidaros og Hamar bispedømmer. De første hundreåra er litt dunkle, fordi vi ikke har så mye eksakt kunnskap, men det er klart at kontakten nordover var sterkst, naturlig nok med stuttet avstand og enklest å ta seg fram over fjelleies. Orgelets inntog i kirkene er også en interessant del av regionens historie.

Jacob Breda Bull var i sin tid en ruvende forfatter, med stor produksjon og popularitet, den mest leste i Norge enkelte år. Men dagliglivet var ikke bare enkelt, ikke minst var det økonomiske problem som påvirket familieforhold og helse. Da var det godt å finne hematt til Rendalen, hente krefter og hvile. Søren Steen-Johnsen hadde også sterk tilknytning til Nord-Østerdalen, gjennom slekt og opphold, særlig øst på dalom, i Holøydalen og nabogrendene. Ikke minst var det lyset han fant her, som vi kan se i hans mange arbeider, derfor var det naturlig for oss å markere jubileet med en utstilling i Øversjødalen Samfunnshus, med lyset og motiv rundt oss på alle kanter.

Året ble imidlertid innledet med at vi i Nord-Østerdalen mistet vår sterkeste talsmann, Kjell Aukrust, som avsluttet sin skapende virksomhet julekvelden og begravd ved Alvdal kirke ved starten på det nye året.

Museumsarbeidet har bestått mye av organisasjonsarbeid og kanskje mindre av faglig innsats. All virksomhet kan organiseres bedre, gjennomføre endringer og gjøre framskritt. Slik også med museumsarbeidet. Året

har vært preget av arbeid med museumsreformen, eller konsolidering, som betyr at en gjennom omorganisering skal skape større faglige miljøer, bedre utnyttelse av ressursene, samtidig som en sikrer enda bedre frivillig innsats og entusiasme. Resultatet i Nord-Østerdalen blir et nytt regionalt museum Nordøsterdalsmuseet, med drifts og forvaltningsansvar for bl a 32 avdelinger og 133 hus, altså alle musea som i dag er med i samarbeidet. Men eiendomsretten og -ansvaret blir liggende lokalt. Omorganiseringa skal føre til mer statlige midler, forutsatt økt kommunalinnsats, noe kommunene har gått inn for. Heimeleksa er dermed gjort bra. Fylkestinget har vedtatt at det skal være en konsolidert museumsenhet i Nord-Østerdalen. Vi hadde derfor store forhåpninger til Statsbudsjetten, og nedturen ble heller stor da det gikk opp for oss at vi ikke ville få noe mer i 2004. Muligheten for å realisere en del av intensjonene brast. Etablering av Nordøsterdalsmuseet vil likevel gå sin gang, slik at vi er bedre rustet til neste år. For 2004 må vi sette vår litt til at Hedmark fylkeskommune kan øke sitt bidrag.

Men året har ikke bare dreid seg om organisasjonsarbeid. Vi har også gjort viktig faglig innsats. Det er gjort store framskritt i bruk av data til registrering og formidling. Vi har etablert egne heimsider: www.nordosterdalsmuseet.no, der vi tar i bruk det nye navnet. Lagt ut mye informasjon om museum og kulturvernarbeid og generell informasjon om Nord-Østerdalen. Vi ønsker å bygge opp en informasjonsbase om natur og kultur, til bruk for lokalpublikum og turister. Med tida vil vi legge ut deler av samlinga, informasjon om gjenstander og bilder, der folk på en lett måte kan få se hva vi har. Tynset Turistinformasjon som vi driver har også fått heimeside: www.tynsetturist.no

Heimesida blir et viktig supplement til andre typer formidling og publikasjoner, og en fin måte å nå fram til nye brukere og samarbeidspartnere, ikke minst i skolesammenheng.

Ramsmoen, november 2003
Per Hvamstad